

Levendige discussie tijdens Prinsjesdag-workshop

Bent u voor of tegen afstempelen? Komt het door de overheid dat de fondsen nu knel zitten? Moet het bestuur van pensioenfondsen in handen zijn van professionals? Tal van hete hangijzers kwamen aan de orde tijdens de workshop 'Pensioenactualiteiten rondom Prinsjesdag'. De nieuwe rijksbegroting mocht weinig nieuws bieden, er was toch volop debat tijdens de workshop op maandag 27 september in De Meern. Een initiatief van Eureka Academy Life & Pensions.

Nieuws

Als aftrap besprak Peter Harts, adviseur van het Fiscaal Adviesbureau van Avéro Achmea, de belangrijkste veranderingen in de rijksbegroting en het belastingplan 2011. Zo noemde hij onder meer:

- De korting van 8% op de AOW-toeslag voor de echtgenoot die jonger is dan 65 jaar;
- De vermogensrendementsheffing die vanaf 2011 wordt gebaseerd op slechts 1 peildatum;
- De zogenoemde terugploegregeling die verdwijnt;
- Het btw-tarief voor renovatie en herstel van een woning (van minstens twee jaar oud) gaat tijdelijk omlaag van 19% naar 6% (geldt alleen voor arbeidsuren);
- Weer nieuwe regels voor de Saldomethode: de minister had al aangekondigd dat in 2009 gewijzigde wetgeving zou worden teruggedraaid als het gaat om het afkopen van een lijfrente waarvan niet alle premies op het inkomen in mindering zijn gebracht. Dit is nu in een wetsvoorstel vastgelegd.

Groenboek

Na de bespreking van de actualiteiten, schetste Joos Nijtmans, manager Kenniscentrum van Syntus Achmea, de grote lijnen van het 'Groenboek Pensioen'. Dit consultatiedocument van de Europese Commissie verscheen in augustus. Volgens Nijtmans verkent de EU de mogelijkheden voor harmonisering van pensioenregels. "Met het oog op vrij verkeer van mensen, goederen en kapitaal is dat een logische ontwikkeling. De vraag is natuurlijk welk pensioensysteem richtinggevend kan zijn. Lange tijd dacht Nederland een voorbeeldrol te vervullen, maar nu ook ons systeem barsten vertoont, zingen we een toontje lager. De verschillen binnen Europa zijn groot. In het ene land betaal je belasting over de premie, in een ander land over de uitkering. Wel zijn de uitdagingen in de lidstaten hetzelfde. Allemaal hebben ze te maken met de vergrijzing."

Niet wachten

Onder de uitdagende kop 'Hoe zeker is uw pensioen?' zoomde Nijtmans in op de problemen waarmee veel Nederlandse pensioenfondsen kampen. Nijtmans adviseert pensioenbestuurders niet te wachten op het Pensioenakkoord. "Dat komt op z'n vroegst begin 2012. Niemand weet hoe lang de rente nog zo laag blijft. Het probleem blijft voorlopig voortduren. Nu het probleem aanpakken betekent dat je straks misschien weer kunt indexeren." Als maatregelen noemde hij onder meer 6% afstempelen op de bestaande opbouw en een factor 0.94 voor de nieuwe opbouw.

Nijtmans is uitgesproken voorstander van afstempelen. "Dat heeft te maken met solidariteit. Als het goed gaat delen we de plus, als het minder gaat delen we de pijn. Juist dat maakt het verschil tussen pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. In de reglementen staat de mogelijkheid van afstempelen ook beschreven. Dat er nu zoveel commotie over ontstaat, komt vooral omdat er in het verleden onvoldoende is gecommuniceerd over de mogelijkheid van afstempelen."

Failliet

Nijtmans aanvullend: "Juist de mogelijkheid van afstempelen voorkomt dat pensioenfondsen failliet gaan. Verzekeraars hebben die mogelijkheid niet. Die kunnen dus wel failliet gaan. Al hebben de verzekeraars onderling afgesproken dat ze in zo'n situatie de pensioenverplichtingen op zich zullen nemen."

Na de pauze hield Peter Harts het Nederlandse pensioenstelsel tegen het licht. Duidelijk is dat de kredietcrisis de kwetsbaarheid van het Nederlandse pensioenstelsel heeft blootgelegd. Ook is het systeem gevoelig voor de vergrijzing. Harts schetste een paar scenario's. "We kunnen het ambitieniveau omlaag brengen. Je kunt tegen de werknemers zeggen: u krijgt voortaan een pensioen dat 100% zeker is, maar het is wel fors lager, bijvoorbeeld 60% van het huidige niveau."

Een duidelijke trend die Harts signaleert, is dat het bedrijfsleven verrassingen wil voorkomen. "Werkgevers willen het risico verschuiven richting werknemers. Bedrijven willen niet meer 'bijplussen'. In de huidige tijd zijn veel bedrijven er ook niet toe in staat. Werkgevers willen duidelijkheid over de kosten. Dit alles wijst in de richting van een beschikbare premiereregeling. Je kijkt wat er in de zak geld zit en dat verdeel je."

Schijn-solidariteit

Bij pensioenfondsen wordt vaak solidariteit als sterk punt genoemd. Harts plaatst hierover een kritische opmerking: "Op basis van de doorsnee-premie betalen jongeren relatief veel. Dat is leuk als je je hele arbeidszame leven bij een pensioenfonds blijft. Maar als je na tien jaar overstapt naar een bedrijf dat niet bij een fonds is aangesloten, heb je als jongere echt teveel betaald zonder dat je er zelf beter van wordt. Iedereen heeft zijn mond vol over solidariteit, maar als het systeem scheef is, waarom zou je het dan behouden?"

Lagerhuis

Tot slot volgde een Lagerhuis-opstelling waarbij de aanwezigen kleur moesten bekennen. Zo was er de stelling: wel of niet afstempelen? De meerderheid bleek voor.

Peter Harts pleitte tijdens de discussie die volgde voor een 'staatspensioen' voor de tweede pijler. "Dit pensioen is tot een bepaald niveau gegarandeerd. Daar bovenop komt een flexibel gedeelte. Bijkomend voordeel is dat er geen problemen zijn met waarde-overdracht als je één staatspensioenfonds hebt. Ook is het bestuur eenvoudig in handen van professionals te geven."

Enkele reacties

"Ik ben wijzer geworden. Het opent ogen." Fiona Latterman, medewerker van het post registratie team.

"Het is goed om regelmatig je kennis op te frissen. Dat zouden we vaker moeten doen." José Wehmann, senior pensioenbeheerder Rabobank Pensioenfonds.

"Wat ik miste was de visie van het bedrijfspensioenfonds. De Europese invalshoek vond ik interessant. Ook is het goed om te weten wat er bij het pensioenbestuur speelt. Mijn werk zit helemaal aan de andere kant." Vincent Hartgers, pensioenspecialist tweede lijn bij het Klant Contact Center

"Vandaag kwam heel duidelijk naar voren hoe noodzakelijk het is dat pensioenfondsen maatregelen nemen. Er moet echt ingegrepen worden; dat heb ik nu nog beter voor ogen. Een slecht nieuwsgesprek moet je direct voeren, niet wachten." René Boekestijn, bestuursadviseur Syntrus Achmea.

Joos Nijtmans, manager Kenniscentrum van Syntrus Achmea : "Door deze bijeenkomst krijg je de actualiteit rondom pensioen duidelijk tussen de oren. Staar je niet blind op jouw deel van het werk, zie ook het grote kader."